

Odpowiedź na interpelację nr 21896

w sprawie ograniczeń procesu inwestycyjno-budowlanego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią

Odpowiadający: minister gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej Marek Gróbarczyk

Warszawa, 30-05-2018

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 21896 Posła na Sejm RP, Pana Andrzeja Matusiewicza z dnia 7 maja 2018 r. w sprawie ograniczeń procesu inwestycyjno-budowlanego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, udzielam następujących wyjaśnień.

Zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2017 r. poz. 1566, ze zm.) przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- 2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- 3) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224 przedmiotowej ustawy, stanowiące działki ewidencyjne,
- 4) pas techniczny.

Jak wynika z art. 165 ust. 1 pkt 1 wyżej wymienionej ustawy – ochrona przed powodzią jest realizowana w szczególności poprzez kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W celu zapobiegania i zmniejszania strat powodziowych oraz zapobiegania pogorszeniu jakości wód, przeciwdziałając wzrostowi zagrożenia epidemiologiczno-sanitarnemu podczas wystąpienia powodzi, ustawa Prawo wodne wprowadziła regulacje służące ocenie możliwości aktywności inwestycyjnej na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Ponadto wprowadzony został obowiązek uwzględnienia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w następujących dokumentach planistycznych: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa, ramowym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, gminnym programie rewitalizacji, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz w decyzji o warunkach zabudowy. Ponadto w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, dotyczących nieruchomości w całości lub w części położonych na tych obszarach, uwzględnia się również poziom zagrożenia powodziowego wynikającego z wyznaczenia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) dokonując uzgodnienia wyżej wymienionych dokumentów planistycznych, określają wymagania lub warunki dla planowanej zabudowy i planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Przesłanki do odmowy wydania uzgodnienia wymieniono w art. 166 ust. 10 ustawy Prawo wodne. Ponadto stosownie do art. 163 ust. 5 przedmiotowej ustawy ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Ad. 1. Czy słusznie do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zaliczono obszary, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 1%?

W odpowiedzi na powyższe, uprzejmie informuję, że na obowiązujących mapach zagrożenia powodziowego (MZP) i mapach ryzyka powodziowego (MRP) przyjęto wartości przepływów maksymalnych o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi, tj. 10%, 1% i 0,2%. Zgodnie z Dyrektywą 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, zwaną Dyrektywą Powodziową, obowiązkowe jest wyznaczenie obszarów o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym 1%. Mówiąc o obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi np. 1% należy rozumieć, że do obliczeń wykorzystano przepływ wody o wartości prawdopodobieństwa wystąpienia 1%. Przepływy te oblicza się na podstawie wartości maksymalnych przepływów rocznych, obserwowanych w wieloletniu (z co najmniej 30 lat) w danym przekroju wodowskazowym. Przepływ maksymalny o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% oznacza, że statystycznie takie natężenie przepływu może pojawić się w danym przekroju 1 raz na 100 lat. Nie oznacza to jednak, że powódź o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% występuje w odstępach stuletnich. Jest to wielkość statystyczna, bazująca na danych historycznych.

Ad. 2. Na jakich danych oparto Mapy Zagrożenia Powodziowego oraz czy nie wydaje się zasadnym przeprowadzenie kompleksowej weryfikacji prawidłowości zaliczenia danego terenu jako obszaru szczególnie zagrożonego powodzią?

Szczegółowy zakres i wymagania dotyczące opracowywania map dla potrzeb I cyklu planistycznego zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska, Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie opracowania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego (Dz. U. z 2013 r. poz. 104).

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) przez Centra Modelowania Powodzi i Suszy Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej-PIB (IMGW PIB).

Obszary zagrożenia powodziowego przedstawione na Mapach Zagrożenia Powodziowego uzyskuje się w wyniku matematycznego modelowania hydraulicznego prowadzonego w specjalistycznym oprogramowaniu. W tym celu potrzebne są aktualne dokładne dane topograficzne, geodezyjne, hydrologiczne i inne. Przy opracowywaniu map wykorzystuje się numeryczny model pokrycia terenu i numeryczny model terenu o dużej dokładności wysokościowej, sięgającej 10 – 15 cm, wykonywany metodą lotniczego skaningu laserowego.

Informuję również, że zgodnie z Dyrektywą Powodziową i ustawą Prawo wodne mapy podlegają przeglądowi co 6 lat oraz w razie potrzeby aktualizacji. Obecnie PGW WP prowadzi projekt pn.: „Przeгляд i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego”, finansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, w ramach którego mapy opracowane w I cyklu planistycznym zostaną zaktualizowane, jak również będą sporządzone nowe MZP i MRP dla kolejnych 586 rzek o łącznej długości 12,7 tys. km. W ramach przeglądu przedmiotowych dokumentów opracowanych w I cyklu planistycznym zostanie przeprowadzona ponowna analiza wszystkich uwag organów administracji zgłoszonych w I cyklu planistycznym. W ramach projektu została już przygotowana zweryfikowana i zaktualizowana metodyka opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, uwzględniająca potrzebę zapewnienia wysokiej jakości produktu, eliminując przy tym uproszczenia przyjęte w I cyklu planistycznym. W celu identyfikacji zmian zagrożenia i ryzyka powodziowego, jakie mogły nastąpić od czasu opracowania map w I cyklu planistycznym w związku z prowadzonymi działaniami przeciwpowodziowymi i innymi powodującymi zmiany ukształtowania terenu, przeprowadzono inwentaryzację zmian mających wpływ na zasięg zagrożenia powodziowego oraz pozyskano informacje dotyczące przedsięwzięć inwestycyjnych (m.in. drogowych, kolejowych) mających wpływ na zmianę zagrożenia powodziowego.

Podkreślenia wymaga fakt, że jedną z najważniejszych przyczyn wystąpienia strat ekonomicznych i społecznych w przypadku wystąpienia powodzi jest zabudowywanie dolin rzecznych oraz zmniejszające się możliwości retencyjne zlewni (postępująca zabudowa powoduje coraz większy odpływ wód opadowych). Niestety zdarza się, że obszary zagrożone powodzią z racji swojej atrakcyjności są gęsto zabudowywane. Doświadczenia powodzi z 1997 i 2010 r. pokazują, że środki techniczne są potrzebne, aby minimalizować skutki, ale nigdy nie zagwarantują 100% ochrony przed powodzią. W całej Europie od wielu lat realizowane są działania mające na celu wprowadzenie działań nietechnicznych, takich jak właściwe zagospodarowanie przestrzenne oraz informowanie o potencjalnym zagrożeniu. Są to istotne elementy, które warunkują minimalizację strat powodziowych. Głównym celem sporządzenia map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego jest minimalizacja negatywnych skutków powodzi dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Mapy stanowią podstawę planowania w PZRP wdrażania technicznych i nietechnicznych działań przeciwpowodziowych, których celem jest redukcja zagrożenia powodziowego i ograniczenie negatywnych konsekwencji powodzi. Takie podejście jest zgodne z Dyrektywą Powodziową, która kładzie szczególny nacisk na zapobieganie, ochronę i przygotowanie oraz informowanie społeczeństwa o zagrożeniu i ryzyku powodziowym. Wiedza o zagrożeniu powodziowym i jej rozpowszechnianie, zarówno wśród społeczeństwa, jak również w administracji odpowiedzialnej za planowanie przestrzenne są niezwykle ważne, w celu uniknięcia błędów, polegających na inwestowaniu na terenach zagrożonych.